

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.12.2013, sp. zn. 4 Tz 63/2013, ECLI:CZ:NS:2013:4.TZ.63.2013.1

Číslo: 55/2014

Právní věta:

Podle § 38 odst. 2 tr. zák. (§ 92 odst. 2 tr. zákoníku) soud započítá do uloženého souhrnného trestu trest vykonaný na podkladě dřívějšího rozsudku, jenž byl zrušen rozsudkem, kterým ukládal souhrnný trest.

Jestliže byl pachatel z výkonu trestu uloženého tímto dřívějším rozsudkem podmíněně propuštěn a soud podle § 64 odst. 2 tr. zák. (§ 91 odst. 2 tr. zákoníku) vyslovil, že se podmíněně propuštěný osvědčil, má se za to, že celý uložený trest, a nikoli jen jeho skutečně odpykaná část, byl vykonán dnem, kdy byl podmíněně propuštěn.

Proto při započítání trestu ve smyslu ustanovení § 38 odst. 2 tr. zák. (§ 92 odst. 2 tr. zákoníku) se započítá celý uložený trest, a nikoli jen jeho skutečně vykonaná část.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.12.2013

Spisová značka: 4 Tz 63/2013

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Započítání trestu

Předpisy: § 92 odst. 2 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona, kterou podala ministryně spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného P. S., vyslovil, že pravomocným usnesením Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 5 To 416/2006, a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 147 odst. 1, § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 38 odst. 2 tr. zák. a § 334 odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněného P. S., zrušil napadené usnesení, zrušil i usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a Obvodnímu soudu pro Prahu 10 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 20. 4. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, byl obviněný P. S. uznán vinným trestným činem vydírání podle § 235 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2009 (dále jen „tr. zák.“). Za to byl odsouzen podle § 235 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců za současného zrušení výroku o trestu z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 37 T 126/2002, jakož i všech dalších rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl k výkonu uloženého trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu bylo též rozhodnuto o povinnosti nahradit škodu.

Proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 20. 4. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, podal obviněný P. S. odvolání, o kterém rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 3. 7. 2006, sp. zn. 5 To 226/2006, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušil ve výroku o trestu. Podle § 259 odst. 3 písm. b) tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněnému byl uložen trest podle § 235 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. souhrnný trest odnětí svobody v trvání 1 roku za současného zrušení výroku o trestu z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 37 T 126/2002, jakož i všech dalších rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl k výkonu uloženého trestu zařazen do věznice s ostrahou.

Usnesením Okresního soudu v Chomutově ze dne 10. 10. 2005, sp. zn. PP 239/2004, bylo podle § 332 odst. 1 tr. ř. rozhodnuto, že obviněný P. S., který byl usnesením téhož soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. PP 239/2004, podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, k němuž byl odsouzen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 37 T 126/2002, se ve zkušební době podle § 64 odst. 1 tr. zák. osvědčil.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, bylo rozhodnuto, že se obviněnému P. S. podle § 38 odst. 2 tr. zák. a § 334 odst. 1 tr. ř. započítává do souhrnného trestu odnětí svobody v trvání 1 roku uloženého rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 20. 4. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3. 7. 2006, sp. zn. 5 To 226/2006, zadržení od 29. 5. 2003 v 10.40 hod. do 30. 5. 2003 v 9.45 hod. a vykonaný trest odnětí svobody od 19. 1. 2004 do 29. 4. 2004 uložený rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 20. 4. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004. Usnesení nabylo právní moci 25. 10. 2006.

Proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, podal obviněný P. S. stížnost, o které rozhodl Městský soud v Praze usnesením ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 5 To 416/2006, tak, že ji podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.

Proti pravomocnému usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 5 To 416/2006, podala ministryně spravedlnosti České republiky stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného P. S. Vytkla v ní, že zákon byl porušen v ustanoveních § 147 odst. 1, § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 38 odst. 2 tr. zák. a § 334 odst. 1 tr. ř.

V odůvodnění stížnosti pro porušení zákona ministryně spravedlnosti uvádí, že vzhledem k usnesení Okresního soudu v Chomutově ze dne 10. 10. 2005, sp. zn. PP 239/2004, které vedlo ke vzniku zákonné fikce, že trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců, k němuž byl obviněný P. S. odsouzen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 37 T 126/2002, byl vykonán již ke dni 29. 4. 2004, je zcela zřejmé, že postupem Obvodního soudu pro Prahu 10 v souvislosti s vydáním usnesení ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, byl započtením pouze skutečně vykonané části trestu odnětí svobody a nikoli trestu celého, obviněný P. S. jednoznačně znevýhodněn. Soud

zřejmě neměl citované usnesení Okresního soudu v Chomutově v době vydání rozhodnutí k dispozici, avšak existence zákonné fikce, že byl trest vykonán dnem, kdy byl obviněný podmíněně propuštěn, zjevně vyplývala i z obsahu opisu rejstříku trestů obviněného P. S., kterým Obvodní soud pro Prahu 10 disponoval. Došlo tak k porušení ustanovení § 38 odst. 1 tr. zák. v neprospěch obviněného P. S. Nápravy nezákonného stavu se obviněnému nedostalo ani v rámci stížnostního řízení vedeného před Městským soudem v Praze, který usnesením ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 5 To 416/2006, nesprávně zamítl jako nedůvodnou stížnost obviněného.

Závěrem stížnosti pro porušení zákona ministryně spravedlnosti navrhla, aby Nejvyšší soud vyslovil podle § 268 odst. 2 tr. ř., že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 5 To 416/2006, byl porušen zákon v neprospěch obviněného P. S. ve vytykaném směru, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že zákon porušen byl.

Podle § 38 odst. 1 tr. zák. platí, že pokud se vedlo proti pachateli trestní řízení ve vazbě a dojde v tomto řízení k jeho odsouzení, započítá se mu doba strávená ve vazbě do uloženého trestu, popřípadě do trestu úhrnného nebo souhrnného, pokud je vzhledem k druhu uloženého trestu započítání možné. V odst. 2 citovaného ustanovení je stanoveno, že pokud byl pachatel soudem nebo jiným orgánem potrestán a došlo k jeho novému odsouzení pro týž skutek, započítá se mu vykonaný trest do uloženého trestu, pokud je vzhledem k druhu uloženého trestu započítání možné, obdobně postupuje soud tehdy, uložil-li pachateli trest úhrnný nebo souhrnný.

Možnost započítání vazby a trestu vytrpěných pro týž skutek vyplývá ze zásady, že nikdo nemá být potrestán dvakrát pro totéž jednání (srov. čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod). Započítání vazby a trestu podle § 38 odst. 1 a 2 tr. zák. je obligatorní v tom smyslu, že pokud tomu odpovídá druh uloženého trestu, soud o započtení musí rozhodnout a nemá zde možnost volné úvahy ani co do rozsahu započítání, protože se vždy započítá celá doba vykonané vazby a celý vykonaný trest.

Trestem, který lze započítat do nově uloženého trestu, bude zejména trest uložený soudem za trestný čin. Aby bylo možné započítání podle § 38 odst. 2 tr. zák., musí jít o nové odsouzení pro týž skutek, za který již byl pachateli trest uložen. Do souhrnného trestu se započítá také trest vykonaný na podkladě dřívějšího rozsudku, jenž byl zrušen rozsudkem, kterým se souhrnný trest uložil.

V ustanovení § 334 tr. ř. je upraven postup při rozhodování o započítání vazby a trestu podle § 38 odst. 1 a 2 tr. zák. Zápočet vazby přichází v úvahu pouze v případě, že trestní stíhání skončilo uložením trestu odnětí svobody. Zápočet trestu učiní soud v případech, kdy byl pravomocný rozsudek později zrušen přinejmenším ve výroku o trestu (v řízení o obnově, v řízení o stížnosti pro porušení zákona, při uložení souhrnného trestu), a nové řízení skončilo opětovným uložením trestu takového druhu, že započítání je možné (§ 38 odst. 2 tr. zák.).

O započítání vazby a trestu rozhodne předseda senátu zpravidla zároveň s nařízením výkonu trestu. K výjimce z této zásady dojde především tehdy, jestliže výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody nařídí podle § 321 odst. 1 předseda senátu odvolacího soudu po vyhlášení rozhodnutí odvolacího soudu, jinak se o započítání vazby a trestu rozhoduje zásadně současně s nařízením výkonu trestu.

Podle § 64 odst. 2 tr. zák. vyslovil-li soud, že se podmíněně propuštěný osvědčil, má se za to, že trest byl vykonán dnem, kdy byl podmíněně propuštěn. Zákonná fikce, že byl trest vykonán, vzniká právní mocí rozhodnutí o osvědčení s účinky *ex tunc*, tj. ode dne, kdy byl odsouzený podmíněně propuštěn z

výkonu trestu odnětí svobody. Vznik zákonné fikce podle citovaného ustanovení má praktický význam i v případech, kdy přichází v úvahu započítání trestu dle § 38 odst. 2 tr. zák., neboť v těchto případech se vždy započítá celý uložený trest, nikoli jen jeho skutečně vykonaná část.

Z obsahu trestního spisu sp. zn. PP 239/2004 vyplývá, že usnesením Okresního soudu v Chomutově ze dne 10. 10. 2005, sp. zn. PP 239/2004, bylo podle § 332 odst. 1 tr. ř. rozhodnuto, že obviněný P. S., který byl usnesením téhož soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. PP 239/2004, podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, k němuž byl odsouzen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 37 T 126/2002, se ve zkušební době podle § 64 odst. 1 tr. zák. osvědčil.

Z výše uvedeného je zřejmé, že Obvodní soud pro Prahu 10 při rozhodování o započítání trestu podle § 38 tr. zák. pochybil, když obviněnému P. S. započítal v rozporu s ustanovením § 38 odst. 2 tr. zák. do souhrnného trestu odnětí svobody uloženého rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 20. 4. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3. 7. 2006, sp. zn. 5 To 226/2006, pouze skutečně vykonanou část trestu odnětí svobody od 19. 1. 2004 do 29. 4. 2004 a nikoli celý trest ve výměře 6 měsíců. Z obsahu trestního spisu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 2 T 164/2004 dále vyplývá, že Obvodní soud pro Prahu 10 sice neměl v době rozhodování k dispozici usnesení Okresního soudu v Chomutově ze dne 10. 10. 2005, sp. zn. PP 239/2004, avšak tato skutečnost vyplývala z opisu rejstříku trestů (čl. 66-68), kde byla u odsouzení Obvodním soudem pro Prahu 4, sp. zn. 37 T 126/2002, uvedena data podmíněného propuštění (29. 4. 2004) a osvědčení se (10. 10. 2005).

Městský soud v Praze pak usnesením ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 5 To 416/2006, podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost obviněného, aniž sjednal nápravu výše uvedeného nezákonného stavu.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným usnesením Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 5 To 416/2006, a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 147 odst. 1, § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 38 odst. 2 tr. zák. a § 334 odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněného P. S., podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil napadené usnesení, zrušil i usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Obvodnímu soudu pro Prahu 10 bylo přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, tedy aby obviněnému P. S. započítal do souhrnného trestu odnětí svobody uloženého rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 20. 4. 2006, sp. zn. 2 T 164/2004, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3. 7. 2006, sp. zn. 5 To 226/2006, celý uložený trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců, k němuž byl odsouzen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 37 T 126/2002 a který obviněný P. S. vykonal ke dni 29. 4. 2004. Jelikož Nejvyšší soud vyslovil, že zákon byl porušen v neprospěch obviněného, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (§ 273 tr. ř.).